

Móti 26/1 1967

STARFSSKÝRSLA ÁGÚSTS ÁRNASONAR

HJÁ SKÓGRÆKT RÍKISINS

ÁRIÐ 1966

Frá áramótum og fram til 9. maí starfaði ég á skrifstofu Skógræktar ríkisins í Reykjavík.

9. - 14. maí fór ég í Hallormsstað og Vagli að kenna meðferð á Jo-Bu Starlet keðjusögum.

Ég var í Skorradal og stjórnaði framkvæmdum Skógræktarinnar þar frá 18. maí til 5. október, en eftir það var ég á skrifstofunni í Reykjavík.

20. - 25. október var ég við fræsöfnun í Skaftafelli í Óræfum með Garðari Jónssyni og fleirum.

Hér fer á eftir ársskýrsla yfir helztu framkvæmdir o. fl. Skógræktar ríkisins í Skorradal árið 1966.

Veðurfar.

Seinnihluti vetrar var fremur þurr og næðingasamur og veturinn allur með kaldara móti. Frost var lengi í jörð. Í

seinnihluta ágúst var frost ekki hlánað á einstaka stað úr mýrum í Andakíl.

Vorið kom fremur seint og naturfrost voru tíð fram til 21. maí.

Frá 21. maí til 17. júní var votviðrasamt, sunnan og suðaustanátt og sólar lítið.

Frá 17. júní til 6. júlí var norðlæg átt meira ríkjandi og sólríkt með köflum. Fotviðrasamt var svo fram til 10. júlí. Þá gerði haga norðanátt og 19°C hita og hreinviðni hélzt síðan fram til 17. júlí. Þá kom á suðaustan rok og rigning. Úrkomusamt var fram til 22. júlí, en bjartviðri og hlýindi var að mestu ríkjandi til 24. ágúst. Næstu fimm dagar voru úrkomusamir, en síðan hélzt bjartviðri fram eftir september.

8. sept. var fyrsta frostnóttin á haustinu. Kartöflugras féll þá að mestu, en ekki varð vart neins skaða á trjáplöntum.

Um 13. sept. snerist til sunnanáttar og suðlæg átt hélzt til 27. sept. Síðan var haustið fremur góðviðrasamt.

I ár voru engar veðurfræðilegar mælingar gerðar í Hvammi en æskilegt væri að gera hámarks og lágmarks hitamælingar ásamt úrkomumælingu næsta sumar.

Laufgun - lauffall.

Birkiskógurinn mátti heita allaufgaður 10. júní, en lerkíð 31. maí.

Um 16. júní var grenið yfirleitt byrjað að vaxa. Rauðgreni frá Baden byrjaði vöxt nokkru seinna en önnur rauðgreni kvæmi.

Lauffall á birki var um mánaðarmótin sept. okt.

Á Stálpastöðum byrjaði lerkið frá Arkangelsk að gulna mun fyrr en Heinola lerkið.

Vöxtur og þrif trjána.

Ársvöxtur var yfirleitt ágætur og jafn betri heldur en í fyrra. Nokkur brogð voru að því, að langir árssprotar brotnuðu af Sitkagreninu. Stundum var það vegna þess að þeir voru nagaðir af maðki.

Skógarmaðkur var ekki mjög áberandi og sama er að segja um blaðlús.

Furulúsinn var ekki áberandi framan af sumri en fór mjög vaxandi þegar kom fram á sumarið. Af efnum þeim, sem notuð voru á furulúsina í fyrra, var greinilegt að Xylamon í díselolíu hafði gefið beztan árangur, en olli nokkrum skaða á barrinu, sem var víða allbrúnt eftir sprautunina.

Barrplöntur komu yfirleitt vel undan vetri og engar skemmdir voru sjáanlegar þar sem þær voru í skjóli kjarrsins, en á bersvæði voru nokkur brogð af vindsviðnun, sérstaklega í Hvammshlíðinni.

Ekkert kal sást á ösp né víði eftir veturinn.

23. ágúst tók ég eftir litarbreytingu á neðstu greinunum á stóru Sitkagrenitrjánum í Háafellsreitnum. Við nánari athugun kom í ljós að þarna var aragrúi af örsmáum skordýrum, sem Haukur Ragnarsson talði vera tegundina *Paratetranychus ununguis*. Þegar ég fór að sprauta þessi tré með Rogor nokkru seinna, sá ég að óþrif þessi voru all útbreidd á rauðgreninu þarna í reitnum.

26. sept. sprautaði ég aftur alls staðar í Háafellsreit þar sem

einhver merki sáust eftir konguling þennan, með Mota Kvaster og Berol.

Mæld var hæð og árssprotar á barrplöntum í nokkrum elztu reitunum á Stálpastöðum. Tölur frá þeim mælingum fara hér á eftir.

Tegund	Meðal hæð cm	ársspr. cm
Sitkagreni Pt. Pakenham '52 R115	118	15.8
Rauðgreni Rana '52 R152	139	23.0
Skógarfura Troms '53 R132	101	12.6
Stafafura Skagway ''54 R142	168	31.9
Sitkagreni Homer '56 R232	86	20.2
Rauðgreni Fellingfors '56 R131	98	16.5
Rauðgreni Namdal '59 R283	69	11.2

Starfsfólk og launagreiðslur.

Þrjú piltar og ráðskona voru ráðin yfir allt sumarið, en meðan á gróðursetningu stóð voru þrjú unglingar ráðnir til viðbótar.

Launagreiðslur einstaka mánuði voru, sem hér segir:

Mái	kr.	10.811.78	
Júní	-	64.716.44	
Júlí	-	49.029.08	
Agúst	-	42.107.73	
Sept.	-	26.535.50	
Okt.	-	1.896.40	Samtals kr. 195.096.93

Launagreiðslur vegna einstakra framkvæmda:

Gróðursetning Hvammi	kr.	46.963.59
Grisjun Hvammi	-	22.363.81
Girðing Hvammi	-	21.577.06
Viðhald Hvammi	-	13.794.65
Áburður Hvammi	-	12.632.42
Sáning birki Hvammi	-	1.815.68
Lúpínan Hvammi	-	818.90
Verkfari Hvammi	-	1.672.10
Eldiviður Hvammi	-	283.94
Gróðursetning Stálpastöðum	-	27.150.68
Grisjun Stálpstöðum	-	3.438.20
Girðing Stálpastöðum	-	1.158.30
Lúpínan Stálpastöðum	-	12.069.20
Áburður Stálpastöðum	-	7.933.16
Brautirnar Stálpastöðum	-	8.493.20
Mælingar	-	4.508.40
Háafellsreitur	-	6.683.34
Gróðursetning og grisjun Selskógi		<u>1.740.30</u>
Alls kr.		195.096.93

Girðingar.

Girt var um 250^m long girðing vestan við gróðursetninguna, sem er heim undir túni í Hvammi. Notað var gamalt efni í þennan girðingarspotta. Enn þá vantar þarna renglur á milli staura.

Girt var upp og færð, um 180 m long girðing fyrir ofan tún í Hvammi og látið þarna nýtt hlið. Notað var nýtt og gamalt efni í þetta.

Færður var ofar og fjar vegi neðri kantur girðingar um Háafellsreit. Þetta er um 140 m long girðing og notað var í hana nýtt net og járnstaurar. Þarna var einnig gengið frá nýju gonguhliði.

Auk fyrnefndra endurbóta á girðingum var farið með öllum girðingum og gert við bilanir,

Ekkert var unnið í Indriðastadagirðingum.

Gróðursetningar.

Byrjað var á að gróðursetja Alaskalúpínu. Lúpína var gróðursett í vegarflögin á Stálpastöðum á svæðinu frá Stóragili út að bænum. Plönturnar voru teknar úr lúpínubreiðunum fyrir ofan og vestan bæinn.

Við sumarþustað Hauks Thors voru teknar upp nokkur hundruð lúpínuplöntur og gróðursettar í vegarflögin fyrir ofan veg í Hvammi.

Í Skorradalnum voru gróðursettar alls rúmmlega 60 þúsund barrplöntur. Þar af komu frá Tumastöðum: 20.000 rauðgreni N-Trøndelag Ytre, 2.000 stafafura, Barkerville og 5.000 lerki

Arkangelsk. Frá Hallormsstað komu: 22.525 rauðgreni Otteröy, 10.000 hvítgreni Seward og 1.000 Evrópulerki Graubunden.

Auk þessa voru gróðursettar um 200 plöntur af lauftrjám meðfram veginum á Stálpastaðum og heim við húsið í Hvammi.

Tegundir: Alaskaðsp, Þingvíðir, viðja og gráreyrnir.

Gróðursetning á barrplöntum hófst 7. júní og lauk 7. júlí.

Tafla yfir gróðursetningar:

Stálpastaðir:

Tegund	Kvæmi	Aldur	Tala	Reitur	Plantað dag.
Rauðgreni N-Tröndel.		3/3	5.000	0.10.3	15-20/6.
Rauðgreni N-Tröndelag Y.		3/3	3.000	0.10.1	20/6.
Rauðgreni N-Tröndelag Y.		3/3	4.400	231	21/6.-7/7.
Hvítgreni Seward		3/3	2.200	0.10.2	4/7.
Hvítgreni Seward		3/3	700	0.10.1	4/7.
Hvítgreni Seward		3/3	3.600	185	5-7/7.
Hvítgreni Seward		3/3	3.000	1.10.1	4/7.
Evrópulerki Graubunden		3/3	1.000	123	22/6.
Lerki Arkangelsk		3/0	1.780	1.11.2	15/6.
Lerki Arkangelsk		3/0	1.875	0.11.1	15/6.
			<u>26.555</u>		

Hvammur:

Lerki Arkangelsk		3/0	1.000	141	7-8/6.
Rauðgreni N-Tröndelag Y.		3/3	3.600	141	14/6.
Rauðgreni Otteröy		3/3	22.000	711	26/6.-2/7.
Rauðgreni Otteröy		3/3	600	614	2/7.
Rauðgreni N-Tröndelag Y.		3/3	300	131	10/6.
Rauðgreni N-Tröndelag Y.		3/3	3.200	1.11	14/6.
Lerki Arkangelsk		3/0	120	131	13/6.
Lerki Arkangelsk		3/0	180	1.10	10/6.
Stafafura Barkerville		3/0	1.600	141	9/6.
Hvítgreni Seward		3/3	100	141	22/6.
			<u>32.700</u>		

Selskógur Indriðastöðum:

Rauðgreni N-Tröndelag		3/3	500		6/7.
Hvítgreni Seward		3/3	500		6/7..
Stafafur Barkerville		3/0	160		6/7.
			<u>1.160</u>		

Á Stálpastöðum var gróðursett í túnið rauðgreni og hvítgreni, í túnjoðrunum nokkrar plöntur af lerki (R 0.10.3, 0.10.1, 0.10.2, 1.10.1 og 0.11.1). Í R 231 var gróðursett rauðgreni til uppfyllingar í blágreni frá 1956. Hvítgreni var gróðursett í bezta blettina í R 185 í Halldórslundi. Þarna er víða lélegt land til gróðursetningar, og hefur ekki áður verið gróðursett í það nema Alaskalúpína. Evrópulerkið var gróðursett í gisna Sitkagrenigróðursetningu frá 1957.

Í Hvammi var aðallega gróðursett í framhaldi af jólatrésreitnum R711. Í Lækjarhvammana fyrir vestan túnið var gróðursett lerki, rauðgreni, stafafura og hvítgreni (R 141). Þarna var sáð dálitlu af Bajarstaðabirki.

Fyrir austan túnið og utan girðingar voru til reynslu gróðursettar nokkrar plöntur af rauðgreni (R131).

Gróðursett var til uppfyllingar í staðinn fyrir dauðar plöntur í tveim reitum í girðingu Hauks Thors (R 1.10 og 1.11).

Í Selkógi, Indriðastöðum voru gróðursettar nokkrar plöntur til reynslu í ógirt beitilandið.

Grisjun.

Grisjaðir voru í Hvammi um 3 ha fyrir gróðursetningu næsta árs. Auk þess var grisjað um einn ha. í girðingu Hauks Thors þar sem batt var inn í eldri gróðursetningar.

Grisjað var á Stálpastöðum í R 185 þar sem hvítgrenið var gróðursett.

Hirðing skóglenda.

Klippt var frá plöntum eftir þörfum samhliða áburðar-dreifingunni. Farið var um skóginn fyrir neðan línu I á Stálpastaðum og högnar dauðar plöntur og fluttar burt. Sprautað var í Háafellsreit með skordýraeitri.

Áburður.

Alls var borið á um 9 ha svæði.

Í Hvammi var tilbúinn áburður borinn á jólatrésreitina í R 621, 622 og 721. Í girðingu Hauks Thors var borið á R 1.11, 1.12 og 1.15.

Aðallega var notuð samskonar áburðarblanda og undanfarin ár.

Vegagerð.

Lagfærð var 1.5 km löng braut fyrir dráttarvél eftir línu I á Stálpastaðum, utan frá Stálpastaðatúni innundir Merkgil. Unnið var að þessu með handverkfærum. Samhliða því að vera vegur fyrir dráttarvél á braut þessi að vera til eldvarna í Stálpastaðahlíðinni.

Byggingar.

Kjallarinn í húsinu í Hvammi var með versta móti í sumar. Á tímabili flæddi inn í hann bæði rigningarvatn og skolpið úr skolpleiðslunni, svo standa varð við að ausa með skóflu upp í

fötur af eldhúsgólfinu. Til bráðabirgða úrbótar á þessu ástandi var látið niðurfalið í búrið og plastleiðsla lögð frá vaski í eldhúsi og niður fyrir barðið fyrir framan húsið.

Vatnsleiðslan að húsinu bilaði og var gert við hana.

Dúkur var lagður á gólfio í klósettinu.

Nokkrar endurbætur voru gerðar á rafloagn t. d. settur tengill fyrir þvottavél í kjallara.

Ýmislegt.

Á Stálpastöðum og í Hvammi er unnið að ýmsum tilraunum og athugunum á ræktun barrplantna. Þarna eru nú nokkuð margir reitir, sem mæla verður hverja plöntu árlega og er þetta alltímafrekt. Hér á eftir skal greint frá nokkrum af þessum athugunum.

Reitur 283 Stálpastöðum

Plöntur: Rauðgreni Namdal '59.

Samanburður á notkun tilbúins áburðar.

Áburður pr. plöntu í ágúst 1963	Mæling 1963		1966	
	háð	árspr. cm	háð	árspr. cm
60 g ureaform	43.4	6.0	69.8	11.5
30 g ureaform	43.8	5.4	68.4	11.4
50 g kalksaltpétur	42.1	4.9	71.9	10.8
áburðar laust	42.6	5.3	65.3	10.5

Þarna við hliðina á þessum tilraunareit var borin vanaleg blanda af tilbúnum áburði 1964. Plöntur: Rauðgreni, Vang Hedmark '59. Þessar plöntur höfðu greinilega betra útlit og meðal háð var í haust 74.6 cm og árssproti 13.6 cm.

Reitur 623 - 1 - 18 Hvammi.

Graseyðingartilraun fyrir gróðursetningu í graslendi.

Samanburður á notkun efnana: Dowpon, Grammoxone, Amizol, blöndu af Amizol og Dowpon og Dowpon og tilbúinn áburður til að eyða grasi fyrir gróðursetningu.

Graseyðing framkvæmd í ágúst 1963 og gróðursett í landið 1964. Plöntur: Rauðgreni, Grane Vefsen.

Graseyðingarefni	Mæling á plöntum 1966	
	há cm	ársspr. cm
Dowpon	23.5	4.51
Grammoxone	23.1	3.24
Engin graseyðing	22.7	4.38
Amizol	24.9	6.45
Blanda Amizol og Dowpon	22.1	4.50
Kjarni Dowpon (þurrt)	28.1	6.06
Kjarni, þrífosfat og kalí	23.6	4.98

Enginn sjáanlegur munur á plöntum hvort sem graseyðing hefur verið gerð eða ekki nema þar sem tilbúinn áburður var notaður, en þar eru plönturnar greinilega fallegastar. Rásirnar, sem voru sprautaðar eru núna orðnar upp grónar en þar sem blanda af Kjarna og Dowpon var notuð þar er ekkert gras næst plöntunum en gróskumikill graskragi í kring.

Reitur 612 Hvammi.

Samanburður á gróðursetningu með skóflu og haka

Gróðurett 5. og 7. júlí 1965. Plöntur: Rauðgreni, Vefsen Grane

Verkfari	Mæling 1966		
	há cm	ársspr. cm	dauðar plöntur
Haki	18.97	1.67	17
Skófla	18.76	1.85	32

Í R 623 í Hvammi var gerð í sumar tilraun til samanburðar á notkun tjörupappa kringum plöntur.

1) Allt gras og mosi reitt frá plöntunum og síðan látinn tjörupappi.

2) Tjörupappi notaður án þess að grasið væri reitt frá.

3) Grasið og mosinn hreinsað vel frá plöntunum en ekki notaður tjörupappi.

4) Engin meðferð.

Plöntur: Rauðgreni, Grane Vefsen '64

Fróðlegt verður að sjá á næstu árum, hvort þarna komi fram verulegur mismunur á vexti.

Þarna rétt hjá var tilbúinn áburður óblandaður og blandaður borinn á, til samanburðar á áhrifum hans á vöxt plantanna. Þessar tegundir voru notaðar: Kjarni, fosfat, þrífosfat, kalí svo og mín vanalega áburaörblanda.

- - - -

Haldið var áfram í sumar beitarathugunum Atvinnudeildar Háskólans í reitnum á Stálpastöðum.

- o -

Í vor fengum við í Hvamm gamla Ferguson dráttarvél frá Vöglum. Mikill fengur var að fá þessa vél þó ekki sé til vagn fyrir hana enn þá. Vélin gekk vel í sumar og var mikill léttir að geta notað hana til fluttninga á plöntum, áburði og girðingar-efni, sem annars hefur þurft að bera langar leiðir á bakinu.

Áætlun næsta árs.

Viðbygging við húsið í Hvammi.

Rífa þarf gamla fjósið og koma sem lengst framkvæmdum við fyrirhugaða viðbyggingu. Því aðeins verður hægt að halda skógræktarframkvæmdum áfram í Skorradal, að viðunandi húsnæði fáiist.

Mála þarf þekin á broggunum í Hvammi.

Kaupa þarf vagn fyrir dráttarvélina.

Í Seiskógi á Indriðastöðum þarf að hefjast handa með girðingarframkvæmdir og girða að minnsta kosti einn kant svæðisins.

Grisja þarf í Hvammi fyrir gróðursetningu næsta árs ca. 10 ha. Í ytri hestagirðingunni í Hvammi þarf að hoggva línur og hefja grisjun til undirbúnings gróðursetningu þar, en þarna eru mjög góðir blettir til gróðursetningar og liggja betur við fyrir jólatrésrækt heldur en hátt í brekkunum fyrir ofan veg. Nú er senn lokið að gróðursetja í landið fyrir ofan veg, sem bezt liggur við til jólatrésræktar.

Fara þarf um og klippa frá barrplöntum á 15 - 20 ha svæði á Stálpastöðum og Hvammi.

Laga þarf brautir fyrir dráttarvélina svo víðar verði hægt að nota hana til flutnings á plöntum og áburoi um skóglendin.

Eftir að góður vegur var lagður inn að Háafelli, hefur aukist mjög umferð um Háafellsreit, en þar eru að finna þroska- mestu barrtré Borgarfjarðar. Það er þess vegna nauðsyn fyrir Skógræktina að hlynna vel að þessum reit. Þarna þarf að endurnýja

girðinguna í framhaldi við það, sem gert var síðastliðið sumar. Steypa þarf nýja hornstaura og setja nýtt net en megnio af staurunum má nota áfram. Þarna þarf að grisja og laga til og gróðursetja í staðin fyrir plöntur sem hafa drepist. Enfremur er æskilegt að bera þarna á tilbúinn áburð.

Halda þarf áfram að gróðursetja lúpínu í vegaflogin á Stálpastöðum.

Nokkra vinnu þarf að leggja í grasreytingu í kring um plönturnar, sem voru gróðursettar í túnio á Stálpastöðum í fyrra.

Helzt þarf að auka áburðardreifingu, því það er augljóst af þeim árangri sem komin er frá undanförunum árum að áburðardreifing borgar sig. Þetta á sérstaklega við um jólatrésræktina.

Gróðursetja þarf svipað magn og undanfarin ár og helzt: rauðgreni, stafafuru og bergfuru.

Reykjavík í janúar 1976⁶

Hjortur Arnarson